

www.skolematensvenner.no

Skolematens Venner
Prosjekt-beskrivelse, Handlingsplan.
Mars 2006

Innholdsfortegnelse:

Side:

1.	Bakgrunn	
	Historikk	2
2.	Stiftelsen Skolematens Venner	2
	2.1 Visjon	2
	2.2 Hvem er vi?	3
	3.2 Hvorfor gjør vi dette?	3
	4.2 HELTEF	3
	5.2 Elevinspektørene 2005	3-4
	6.2 Sverige	4-5
	7.2 Danmark	5
	8.2 Finland	5
3:	Formål for Stiftelsen Skolematens Venner:	6
	3.1 Motiv	6
	3.2 Hvorfor varm mat?	6
	3.3 Fordeler / målsettinger	6
	3.4 Konsekvenser	7
	3.5 Utfordringer	7
	3.6 Tilrettelegging	7
4.	Stiftelsen Skolematens Venner Støttespillere.	8
	4.1 Næringsmiddelindustrien /	8
	leverandører / andre bedrifter	8
	4.2 Faglige Støttespillere	8
5.	Konsekvenser med innføring av et varmt næringsriktig skolemåltid	8
	5.1 Helse - og Omsorgsdepartementet	
	5.2 Næringsdepartementet:	8
	5.3 Kunnskapsdepartementet	8-9
	5.4 Landbruksdepartementet	9
6.	Realistisk gjennomføring	9
	6.1 Dagens situasjon	9
	6.2 Skolematens Venner som en resurs	
	faglig / forbruker	10
7.	KONKLUSJON	10

Bakgrunn

Initiativet til innføring av varm skolelunsj kommer fra Snarøya Kvinne - og Familielag (SKF), under Norges Kvinne-og Familieforbund.

Våren 2003 begynte en ”ny” debatt i det norske politiske liv. Media skrev og skriver fortsatt mye om barn og ungdoms matvaner.

Samtidig begynte den nye ungdomsskolen på Hundsund (Snarøya) å ta form på tegnebrettet.

Etter styremøte i SKF, ble det besluttet at vi skulle prøve å få til servering av et ernæringsriktig komplett varmt måltid etter de nye svenske retningslinjene på den nye skolen.

Det ble høsten 2004 innledet et samarbeid med Bærum Kommune (BK), om å utrede om muligheten for å servere skolelunsj på den nye skolen på Hundsund.

I mai 2005 var 2 prosjektrådgivere fra BK samt Liselotte Bjelke i Stockholm for å se på 2 ulike kommuners måte å løse varmmatserveringen på.

Vi hadde et oppsummeringsmøte med én av forfatterne til ”Riktlinjer för skollunsjen” hvor det kom frem at den største av alle argumenter for å servere mat på denne måten, er at man utjevner de sosial-økonomiske forskjellene i samfunnet. Alle barn får den samme muligheten for å klare skoledagen fullt og helt. Ro i klassen, konsentrasjonen blir bedre, lærere som får et bedre ”miljø” å lære ut. ”Ork” til aktiviteter på ettermiddagen blir også forbedret. Også den sosiale hyggestunden med en lunsj hvor man fysisk må sette seg ned å spise er viktig.

Den 18. oktober 2005 ble det skrevet en intensjonsavtale mellom SKF og BK. Det er en felles målsetting å planlegge et kjøkken på den nye skolen som kan servere ernæringsrik skolemat, primært varm, til elevene.

Bærum kommune skal bygge et slikt kjøkken, mens Snarøya Kvinne-og Familelag skal skaffe midler til investering av nødvendig maskiner og utstyr til mottagningskjøkkenet. Saken skal politisk behandles i løpet av våren 2006.

Historikk

Det ble utarbeidet en prosjektbeskrivelse som bærer navnet MEPS.

MEPS = Mer Energi På Skolen. (se punkt.3.3)

Med den informasjonen SKF har innhentet i løpet av de siste 3 år, fra nasjonale, lokale og ikke minst rapporter fra andre nasjoner, følte vi at dette måtte bli noe mer. Vi ønsket å arbeide for å få gjort noe på landsbasis. Den kunnskap og kompetanse som til nå er innhentet er viktig å få informert om, både politisk men ikke minst på forbrukerplanet.

1. Stiftelsen Skolematens Venner

Visjon

Stiftelsen Skolematens Venner skal gjennom sin kompetanse redusere fremtidige samfunnsproblemer og livsstilsykdommer, ved å være en pådriver for å få innført et gratis, varmt ernæringsriktig komplett lunsjmåltid i den Norske Skolen.

Hvem er vi?

Stiftelsen Skolematens Venner vil være en organisasjon som baserer sitt virke på støtte fra næringsmiddelindustrien, legater, støtteordninger og andre intressenter i form av medlemsskap. Regler for dette vil være nedfelt i Stiftelsens vedtekter som bestemmes av generalforsamlingen.

Forbruker vil også kunne støtte Stiftelsen i form av medlemskap:

Kr. 100,00 / år per voksen over 18 år og

kr. 50,00 / år per barn/unge under 18 år med godkjenning fra foreldre/formynder.

Hvofor gjør vi dette?

Efter flere års arbeid og innhenting av informasjon vil vi her presentere noen av de orsaker som foranleder til vårt arbeid. Gjennom våre undersøkelser ser vi at andre land starter å servere lunsj til barn på et tidlig stadium og det medfører at de får innføring og kunnskap om mat og helse.

HELTEF

I 2003 gjennomførte HELTEF (**Stiftelsen for helsetjenesteforskning**) en undersøkelse på 5000 barn og unge i Akershus for å kunne få informasjon om hva slags helsevesen man ville måtte ha i fremtiden.

I sammendraget / konklusjonen leser vi følgende:

”Kostholdsmønsteret blir mindre regelmessig oppover i klassetrinnene og inntaket av usunne varer som brus, snacks og godteri øker. De fysiske helseplagene øker oppover i klasse -trinnene, det samme gjør bruken av helsetjenester.”

I det hele tatt vitner materialet om at et problem sjelden opptrer alene. Det er i stor grad blant de samme gruppene og individene vi ser at de problematiske områdene tårner seg opp. De som har en dårlig fysisk helse, har også i større grad en dårlig psykisk helse, og vi ser sammenhenger mellom områder som psykososial helse, rusmisbruk, lav sosial tilhørighet, mistriivsel og usunt kosthold.

Ved kartlegging av psykisk helse beskriver nesten én av fem ungdommer symptomer på emosjonelle vansker, hyperaktivitet eller problemer med jevnaldrende. Ti prosent opplever at disse vanskene har en belastende innvirkning på dagliglivet.

Elevinspektørene 2005

Undersøkelsen baserer seg på svarene til 3661 lærere på spørsmål om hvilke hendelser og atferdsproblemer de forholdt seg til i klasserommet og skolemiljøet en tilfeldig valgt uke. Uoppmerksomme, passive elever og elever som forstyrret undervisningen viste seg å være det vanligste problemet for skolemiljøet. Videre viste undersøkelsen at motivasjons- og disiplinproblemer i form av manglende arbeidsro toppet listen over de mest alvorlige elevproblemene ved skolen. Til tross for at manglende arbeidsro er utbredt i norske klasserom, er atferd - og disiplinproblemer et av de minst undersøkte temaene i norsk skole. (i følge Ogden 1998)

I flere undersøkelser og i skoledebatten har det blitt framhevet at det er lite arbeidsro i skolen i Norge. Resultatene fra Elevinspektørene viser også at elevene rapporterer

urovekkende mangel på ro og orden på skolen. Over 80 % av elevene oppgir at det ofte eller noen ganger er slik at elevene ikke hører etter når læreren snakker. Bare 20 % svarer at dette skjer sjelden eller aldri. Samtidig rapporterer om lag 70 % av elevene at det ofte eller noen ganger er plagsomt mye bråk og uro i timene. Forskning viser at bråk, uro og disiplinproblemer er en viktig årsak til stress og utbrenthet blant lærere. Resultatene fra Elevinspektørene viser at en stor majoritet av elevene også rapporterer så stor mangel på ro og disiplin at det oppleves som plagsomt.

Paradoksalt nok viser regresjonsanalyser at elevenes opplevelse av ro og orden ikke har noen stor prediksjonsverdi for deres trivsel på skolen eller for deres generelle vurdering av skolen sin (en svak betydning finner vi at ro og orden har for elevenes innsats på skolen). Dette kan virke overraskende. Hvis elever på mange skoler opplever så mye bråk og uro at de selv finner det plagsomt, hvorfor skal det da ikke slå ut i lavere trivsel og mindre positiv generell vurdering av skolen. Vi har ikke noe klart svar på det. Men et mulig svar kan være at uro, bråk og mangel på konsentrasjon har blitt så vanlig i skolen at det oppfattes som normalt. Da kan en kanskje oppleve at det ikke er slike forhold elevene legger til grunn for en mer generell vurdering av skolen.

Sverige

For å få en forståelse om hvor lenge Sverige har arbeidet med skolemat belyser vi her litt historikk og kvalitetsarbeid som man har gjort opp gjennom årene:

- 1946 togs ett riksdagsbeslut om att införa bidrag till kommunerna för skolmåltiden
 - 1973 var skolmåltiden helt utbyggd i landet, det betydde att oavsett var eleverna bodde så hade de tillgång till skolmåltiden.
 - 1981 upphörde bidragen för verksamheten från staten och idag finansieras verksamheten helt inom ramen för kommunerna i landet.
- Skolmåltidens kvalitet över åren:
- 1945 hade man som mål att skolmåltiden skulle står för ca 1/3 av kaloribehovet under dagen.
 - 1947 togs det fram näringsberäknade typmatsedlar för att underlätta kommunernas verksamhet.
 - 1967 gjordes en broschyr om skollunchen
 - 1997 skollunchen blev obligatorisk för kommunerna genom att den skrevs in i skollagen som idag säger att kommunerna skall servera mat i skolan och att man inte får ta betalt i grundskolan. Lagen säger inget om kvaliteten på maten.
 - 2001 Kom riktlinjer för skolluncher från Livsmedelsverket, den myndighet i landet som arbetar med dessa frågor.

I forordet til de svenske retningslinjene fra Statens Livsmedelsverk, skriver en følgende:

”Bra matvanor är en förutsättning för att må bra, växa, utvecklas, orka arbeta och gå på skolan. Elever som äter en tillräcklig lunch orkar koncentrera sig under lektionerna och har därför bättre förutsättningar för att prestera bra i skolan. Skollunchen är därför en viktig resurs i skolarbetet.”

”Gröt, fil eller smörgås – i stället för en av de lagade rätterna – bör inte serveras oftare än några gånger per termin. En smörgåsmåltid är i första hand tänkbar då lunchen inte kan ätas i den vanliga matsalen. Dessa måltider måste kompletteras på olika sätt för att ge tillräckligt med energi och näring...”

Riktlinjene sier at skollunsjen bør stå for 1/3 av dagsinntaket for elevene.

En nylig laget svensk rapport fra skolpolitikers ståsted i forhold til servering av varm lunsj i skolen fremkommer blant annet at:

- Nio av tio skolpolitikere (94 prosent) anser at elevene i kommunen/området har tilgang til god og næringsriktig mat.
- Nio av tio skolpolitikere (95 prosent) anser at elevene ikke skal ha mulighet å kjøpe lunsj i skolen.
- Nio av tio skolpolitikere (92 prosent) ser maten i førskolen og skolen som et verktøy i folkehelsearbeidet

En svensk undersøkelse viser også at kvikke barn som er motiverte og glade for å gå på skolen og får høye karakterer, spiser et solid måltid midt på dagen. Barn, som istedet spiser f.eks. en snickers, får mindre bra skussmål og kan ikke følge med i klassen. Forskere ved universitetet i Umeå intervjuet ca. 1.800 svenske skoleelever fra 7.de til 9.de klasse om matvaner og velvære i skolen. Undersøkelsen viser at av de elever, som får høye karakterer og beskriver seg selv som velopplagte, tar fler enn halvparten av jentene og nesten 70 % av guttene hver eneste dag imot tilbudet på den varme lunsjen.

Av de elever som får dårlige karakterer og klager over at de ikke kan følge med, velger færre enn hver tredje tilbud på varmlunsjen og kjøper istedet godterier. (Ref. Frede Bräuner)

Danmark.

Forskning basert på den kjente lærer og pedagog Frede Bräuner viser viktigheten av å se sammenhengen mellom kost – adferd og innlæringssevne.

Et av hans motto er: **Ernæring løser ikke alle problemer, men man løser ingen uten!**

I forordet til boken Kost – Adfærd – Indlæringssevne har han skrevet, leser vi følgende:

”I de første år på skolen oplevde jeg, at de pædagogiske principper og undervisningsmetoder, jeg havde med mig fra seminarietiden, ikke virkede. Jeg følte, at jeg og mine kolleger gang på gang løb panden imod en mur, og at det pædagogiske arbejde ofte var forgæves. Gennem årene erfarede vi, at der i mange tilfælde var andre og mere grundlæggende årsager end de psykiske og de sociale til, at de unge havde tabt i systemet. Det var tydeligt, at de svageste elever ikke spiste almindelig mad, men i stedet mættede sig med sodavand, slik og kager. Jeg fik den tanke, at elevernes elendige kostvaner kunne være en væsentlig årsag til deres adfærd- og indlæringsmessige problemer. Efterfølgende gik jeg i gang med et selvstudium af emnerne og startede sammen med kolleger på skolen et mad og sundhedsprojekt for eleverne, hvor morgenmad, frokost, frugt og vitaminpiller blev en fast del af dagligdagen. Det viste sig, at mange af de symptomer – som koncentrationssvigt, hyperaktivitet og apati – som vi før tolkede som psykiske problemer, overvejende grad var symptomer på dårlig ernæring. Elever, der før var trætte, urolige og negative, blev mere positive og aktive i hverdagen, andre vendte 180 grader i forhold til adferd og indlærning.”

Finland

Alle elever i grunnskole og gymnas får et måltid varm mat på skolen hver dag. Måltidet skal i gjennomsnitt dekke ca. 1/3-del av elevens daglige næringsbehov. Menyen er systematisk utarbeidet med tanke på at eleven skal få et variert og riktig sammensatt mattilbud. Det vanlige er at måltidet inntas i kantine. Utgiftene dekkes av det offentlige.

Finland innførte gratis skolemåltid i 1943. Landet var da i krig og hadde store problemer forsyningsmessig, økonomisk og praktisk. Erfaringene er så gode at ordningen nå er lovfestet for grunnskolen og samtlige gymnas.

3: Formål for Stiftelsen Skolematens Venner i Norge:

3.1 Motiv:

Med den vitenskap og kompetanse man idag har i Norge om hvordan mange barn og unges matvaner forholder seg, er en nødt til å innse at noe må gjøres. Eldre argumenter holder ikke i dagens reality-samfunn. Tilbud og tilgjengelighet ”for såkalt” usunne varer i umiddelbar nærhet av de fleste skoler, utgjør at mange barn og unge velger noe annet enn matpakken. Denne tilgjengeligheten var ikke tilstede før.

Noen av de største argumentene mot servering av gratis skolemat man møter, er mangel på resurser og holdningen – at det er foreldrenes ansvar. Da mange barn og unge ikke er hjemme i opp mot 10 timer om dagen, kan foreldrene, selv om de gjerne vil, ikke ta det fulle ansvaret. Andre foreldre tar ikke ansvar og vil aldri gjøre det, uansett hvilke tiltak som iverksettes.

3.2 Hvorfor varm mat?

Når vi refererer til et komplett varmt skolemåltid, innebærer det følgende anbefalinger: Varm lunsj, salat (varierte fra dag til dag eller selvplukk), brød / knekkebrød og vann eller melk som valgfri drikke.

I tillegg til allerede gitt informasjon er det viktig å ta med følgende praktiske punkter:

- * Varm mat er lettere å håndtere. (ref. kjøkkensjefer)
- Det er større variasjonsmuligheter med servering av varm mat kontra kald.
- Undersøkelser fra Sverige viser at barn og unge lettere spiser et varmt måltid enn et kaldt
- I det Norske forsvarrets oppsummering for matprosjektet ”grønn bølge”, viser det seg at det var billigere å servere varm lunsj enn kald.

3.3 Fordeler / målsettinger:

Fordelene med å få til et gratis varmt komplett lunsjmåltid i den Norske skolen er mange. Blant annet gjennom MEPS – Mer Energi På Skolen:

- Fremme og endre kostvaner og fysisk aktivitet til det bedre
- Få opp interessen for sunn mat hos barn og unge
- Fokus bort fra brus, boller, snop og chips til det positive med et delikat sunt måltid
- Større næringsinnhold i et komplett lunsjmåltid enn brødiskiven
- Generere gode resultater
- Utjevner de sosialøkonomiske forskjeller
- Bedre fysikk mer ork
- Bedre psyke
- Anledning til at gi ungdommene mat sånn at de kan spise seg mette
- Lunsjen til å bli en sosial hyggestund

Skolematens Venner vil arbeide for at MEPS skal være et forebyggende arbeid mot:

- skoletrøtthet
- mistrivsel
- konsentrasjonssvikt
- livsstilssykdommer

3.4 Konsekvenser:

I en kronikk fra Dagbladet 10. mai 2004 skriver Kristin Clemet, Erna Solberg og Ansgar Gabrielsen at de vil ha flere kreative jobbskapere... Her lanserte Regjeringen sin visjon om at Norge skal bli et av de mest nyskapende landene i verden.”

”- Et lokalsamfunn hvor entrepenørskap står sentralt, er ikke bare nyskapende når det gjelder næringsliv, men det viser vilje til stadige forbedringer i samfunnet generelt.

Et nytt og viktig tiltak i denne forbindelse er at vi ønsker å utvikle indikatorer for entrepenørskaps-aktivitet og kvalitet på den innsatsen som settes inn i barneskolen, slik at kreativitet og skaper-glede utvikles tidlig. Entreprenørskap er også omtalt i Regjeringens nylig fremlagte stortingsmelding Kultur for Læring og blir dermed en viktig del av den nye satsningen på grunnutdanningen.

Det Norske utdanningssystemet skal bli blant de beste i verden når det gjelder opplæring i entrepenørskap...”

En av mange forutsetninger for å kunne klare overstående målsetting må være å kunne tilby elevene et varmt næringsriktig måltid i lunsjen. Det vil utjevne individuelle forskjeller positivt, når alle får samme tilbud om et gratis næringsriktig måltid.

Et av de største argumentene for servering av en varm lunsj, er at det utjevner de sosial-økonomiske forskjellene i samfunnet. Det skal ikke spille noen rolle fra hvilken familie eller samfunn barn og unge i Norge vokser opp i. Alle skal gjennom å få et sunt og godt måltid i skolen, få de samme mulighetene til å konsentrere seg og lære på skolen. Ro og orden i klassen er også en konsekvens som med stor sannsynlighet vil vise seg positiv.

3.5 Utfordringer:

De store utfordringene / investeringer for å få til varm-matservering i den Norske skolen vil være:

- Produksjonskjøkken / Mottagelseskjøkken
- Matsaler

3.6 Tilrettelegging:

Stiftelsen Skolematens Venner skal være en pådriver og initiativtaker for å:

- Formidle informasjon og kompetanse til de skoler, kommuner m.fl. rundt om i landet som ønsker å tilrettelegge for at en kan sette i gang skolmatservering.
- Få laget norske retningslinjer for en varm lunsj. (i dag vil den svenske brukes)
- Være en støttespiller til de som ønsker å satse på mat i skolen.
- Være en samarbeids-partner for sentrale myndigheter og politiske partier, som ser fordelene ved å servere et gratis varmt komplett lunsjmåltid i skolen.
- informere forbruker og andre om viktigheten av å tilby barn og unge et gratis varmt komplett lunsjmåltid i skolen
- Holde seminarer og informasjonsmøter ect.

4. Stiftelsen Skolematens Venner Støttespillere

For å få til innføring av et varmt skolemåltid i den Norske skolen, er det viktig å få med matvareindustrien, som vil være en ressurs når det gjelder produksjon av det som skal serveres i den Norske skolen.

Ikke minst ser man at produktutvikling for å få frem ernæringsriktige matvarer som tiltaler barn og unge er meget viktig. Det er ikke meningen at en skal servere varm mat for varmmatens skyld. Industrien vil måtte utvikle nye produkter i tråd med de retningslinjer som gjelder for servering av skolelunsj.

4.1 Næringsmiddelindustrien / leverandører / andre bedrifter

Alle aktører i det Norske næringsliv er velkommen til å støtte Stiftelsen Skolematens Venner, utfra de vedtekter Stiftelsen Skolematens Venner har lagt.

4.2 Faglige Støttespillere

Stiftelsen Skolematens Venner har knyttet til seg ernæringseksperter, leger og tannleger. Det vil bli opprettet et faglig forum, hvor valgte rådgivere til enhver tid vil gi råd til styret og administrasjonen, for å nå de målene en har laget.

5. Samfunnspositive konsekvenser med innføring av et varmt næringsriktig skolemåltid.

5.1 Helse-og Omsorgsdepartementet:

Refererer blant annet til rapporten fra **HELTEF**, som viser at det er viktig med forebyggende arbeid i forhold til fremtidige livsstilssykdommer. Andre rapporter som viser viktighet av et sunt og variert kosthold viser blant annet at man vil forbygge:

- Diabetes 2
- Fedme
- Hjerteinfarkt
- Hjerneslag

5.2 Næringsdepartementet:

”Næringslivet vil få større avsetning på sine produkter. Dette gjelder særlig jordbruk, fiskeri, næringsmiddelindustri, leverandører av storhusholdningsutstyr og cateringfirma. Sysselsetting for å gjennomføre skolemåltidene vil utgjøre 15 – 20.000 nye arbeidsplasser fordelt over hele landet.”

”Kommunene vil få et vesentlig virkemiddel i sin innsats for å fremme helse og forebyggelse av sykdom.”(ref.utredning Statens ernæringsråd 1989)

5.3 Kunnskapsdepartementet:

Refererer til undersøkelser innom OECD-landene som omhandler barn og unge i deres hverdag, med testresultater på innlæring samt hvordan elevene opplever skolehverdagen, samt elevinspektørenes undersøkelse (se over).

Det er ingen tvil om at for å nå de målene (les: kunnskapsløftet) som en har satt opp for den Norske skolen, er man nødt til å ta en del grep.

Vi mener at med innføring av et gratis varmt skolemåltid, raskere vil kunne nå de målene.

Kunnskapen om at det en putter i munnen har noe å si for hvordan konsentrasjon- og yteevne vil være for den enkelte, er allerede dokumentert. Idretten er et godt eksempel.

Andre positive faktorer for skolen vil kunne være:

- ro og orden i læresituasjon
- konsentrasjonen blant elevene vil øke og de vil lære mer
- mindre sykemeldinger blant de ansatte
- bedret trivsel blant både lærere og elever
- skolen og den enkelte elev vil kunne oppnå høyere karakterer
- det sosiale med å sitte ned å spise i hyggelige omgivelser, vil virke positivt i en hektisk hverdag.

5.4 Landbruksdepartementet

Norge har et stort og tradisjonsrikt fiske- og landbruk, med alt fra store enheter til mindre gårdsbruk. Ved å dra nytte av disse, i sitt eget "nærmiljø" til fordel for sin egen skoles skolematordning, vil en kunne komme til å oppnå følgende:

- økt interesse for lokale retter
- økt interesse for matproduksjon
- økt interesse for økologisk matproduksjon (fremtid)
- økt interesse for matlaging generelt og å øke bevisstheten for hva vi faktisk kan få til med egen matproduksjon spesielt. (Dette må også sees sammen med pnkt.5.2)

6. Realistisk gjennomføring

Det er viktig å være realistisk når en setter en agenda som denne på dagsorden. Det vil være mange skoler i Norge som i den nærmeste fremtid ikke har mulighet for å kunne servere et varmt ernæringsriktig skolemåltid, enn gjerne hvor mye de vil.

Andre vil komme til å få den muligheten, men ønsker kanskje hjelp i forhold til hva de skal servere. Det er en kjennsgjerning at å servere det samme til barn og unge, som man serverer til f.eks. et sykehjem, ikke er å anbefale. Det anbefalte næringsinnholdet er ikke det samme i de ulike aldersgruppene, i tillegg til at ungdom idag har andre referanser til mat enn den eldre generasjon.

7.1 Dagens situasjon

Det serveres idag varm lunsj i ulike barnehager og skoler i Norge. Noen serverer en dag i uken, andre flere dager. Noe av maten lages på egne skolekjøkken, andre får mat fra lokale større kommunale kjøkken, som lager mat til blant annet institusjoner/sykehus.

Elevene er positive, lærere er fornøyd, og merker forskjell i læresituasjonen. Dette er positive tiltak i troen om at varm mat er bra. Ingen retningslinjer følges, da det ikke finnes retningslinjer for varm lunsj i Norge.

Vanligste kantineløsning ved norske skoler er servering av et enkelt brødmåltid.

7.2 Skolematens Venner som en resurs faglig / forbruker

Skolematens Venner skal gjennom sin kompetanse være en resurs i arbeidet med å informere, hjelpe til og legge tilrette for innføring av varm skolelunsj. Skolematens Venner skal være en resurs for de skoler, kommuner, fylker og andre som ønsker å forandre dagens skole til det bedre gjennom. Skolematens Venner skal kunne hjelpe med blant annet informasjon vedrørende:

- Retningslinjer for servering av varm lunsj (foreløpig de svenske)
- Forslag til menyer

- Kostnads kalkyler – varm lunsj
- Produksjonskjøkken
- Mottakelseskjøkken
- Foredrag / informasjonsmøter
- Formidling av kompetanse (fagfolk tilknyttet Skolematens Venner)
- Kontaktnett – andre skoler

En skal huske på at det å servere et gratis varmt måltid en til to ganger pr. uke, er bedre en å ikke gjøre noe.

8. KONKLUSJON

Kravet om at hver enkelt må yte mer, blir stadig sterkere. Konkurransen øker og internasjonaliseringen går raskere. Både bedrifter og nasjonen må derfor forbedre sin konkurranseevne.

Ved å legge forholdene slik til rette for den oppvoksende generasjon og gi dem tilstrekkelig og riktig sammensatt kost, samt fokusere på gode spise-, helse-, omgangs-, og levevaner, vil arbeidsevnen bli god. Belastningen ved sykdom og tapene ved fravær fra skole og arbeid reduseres.

Mange finner det nødvendig og rimelig at norske skoleelever, i likhet med finske og svenske, får et måltid i skoletiden og at dette måltidet betales av det offentlige.

Nåværende ordning fungerer ikke godt nok. Det er mange elever som ikke har med seg matpakke og som ikke benytter seg av skolemelk ordningen som er et tilbud i skolen. Dette kan føre og har til dels ført til at en stor del av de vel ca. 620.000 unge i barne- og ungdomsskolen har et uheldig måltidsmønster. Tar vi med barnehage og videregående skole, vil antallet bli 1.1 mill.

Lang tids feilernæring kan være årsak til sykdom og redusert effektivitet i skole og senere i arbeidslivet.

Skolemåltid i offentlig eller privat regi, og etter fra myndigheter lagte retningslinjer, vil for alle, barnehagebarn, elever i grunnskole og videregående skole være et verdifullt tiltak som bør innføres snarest til avløsning av nåværende ordning.

Skolematens Venner skal være med i denne prosessen for å påvirke og påskynde dette arbeid. I tillegg ønsker Skolematens Venner å være en samarbeidspartner for sentrale myndigheter, politikere, næringsliv, landbruk og fiskerinæring.

Det aller viktigste vil uansett være å rette fokus på fremtidens skoleelev.